

Hvordan ville dansk økonomi blive påvirket af en stor tilbagegang i medicinalindustrien?

ANALYSE

JUNI 2026

Af Jan Rose Skaksen, forskningschef
ROCKWOOL Fonden

Medicinalindustriens andel af dansk økonomi er vokset markant i de seneste år.

Det er ikke mindst et resultat af den store succes som Novo Nordisk har haft med GLP-1-præparaer mod diabetes og fedme.

Det har tydeligvis været en stor gevinst for dansk økonomi i forhold til vækst i BNP og de offentlige finanser. Vækstens koncentration på få produkter rejser dog også en bekymring om, hvor sårbar dansk økonomi er i forhold til en eventuel tilbagegang i medicinalbranchen.

I denne analyse ses konkret på, hvad konsekvenserne ville blive, hvis produktionen i medicinalindustrien blev halveret? Der ses også på, om konsekvenserne vil være anderledes, end hvis det er et fald i produktionen i andre brancher.

Denne analyse giver fire centrale resultater, baseret på beregninger med den dynamiske generelle ligevægtsmodel GrønREFORM

Hovedkonklusioner

- En halvering af medicinalproduktionen vil på sigt reducere realt BNP med knap 2 procent, sænke reallønnen med godt 1 procent og forværre de offentlige finanser med ca. 13 mia. kr. – i høj grad som følge af faldende selskabsskatteindtægter. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI) forværres med 0,4 procent af BNP svarende til ca. 12 mia. kr.
- Sammenlignet med fire andre brancher - kemiske industri, maskin- og elektronikindustri, service primært til erhverv og eksport og byggeri - giver et produktionsfald i medicinalindustrien på sigt det største BNP-fald. Det skyldes branchens høje produktivitet: når ressourcer flyttes over i brancher med lavere produktivitet, falder det samlede output. Kemisk industri ligner medicinalindustrien mest og giver et næsten tilsvarende BNP-fald.
- En anden branche, der skiller sig ud, er byggeriet. Hvis der er en nedgang i byggeriet, slår det umiddelbart meget kraftigt ud på BNP og beskæftigelse. På lidt længere sigt genoprettes økonomien dog fuldt ud i forhold til beskæftigelse, og der er kun en lille effekt på BNP. Dette er modsat til, hvad der sker med BNP ved et fald i medicinalindustrien.
- Et produktionsfald i medicinalindustrien eller kemisk industri forværrer på sigt de offentlige finanser mere end et tilsvarende fald i andre brancher – fordi disse to brancher betaler relativt meget i selskabsskat. For byggeri er effekten på de offentlige finanser meget stort på kort sigt, men på længere sigt tæt på nul.
- Omvendt er lønnedgangen ved et fald i medicinalproduktionen klart mindst af de analyserede brancher. Da branchen er meget kapitalintensiv, frigiver selv et stort produktionsfald relativt få medarbejdere, og en beskeden lønjustering er tilstrækkelig til at flytte disse medarbejdere til andre brancher. Den største lønnedgang opstår ved et fald i byggeriet.

Introduktion

Medicinalindustrien er de seneste år vokset kraftigt og er i dag en af Danmarks største industribrancher. Fra 2015 til 2024 stod branchen for 22 procent af den samlede fremgang i dansk bruttoværditilvækst (BVT). Til gengæld udgjorde dens andel af beskæftigelsesvæksten kun 4 procent, hvilket er et tydeligt udtryk for, at medicinalindustrien er ekstraordinært produktiv målt ved værdiskabelsen pr. beskæftiget.

Bag de stærke tal gemmer sig et vigtigt spørgsmål om, hvor afhængig dansk økonomi er blevet af en enkelt branche, og en branche hvor få produkter i de senere år har spillet en helt afgørende rolle for udviklingen. Denne bekymring udtrykkes f.eks. i en artikel i *Columbia Economic Review* (se Shukla, 2026). I denne artikel sammenlignes Danmarks afhængighed af Novo Nordisk med Finlands afhængighed af Nokia tilbage i slutningen af 1990'erne og starten af 2000'erne. Men hvor afhængig er dansk økonomi af udviklingen i medicinalindustrien? Hvad ville der ske ved et stort tilbageslag i medicinalindustrien – og vil det ramme dansk økonomi hårdere end et tilsvarende tilbageslag i andre brancher? Det er de spørgsmål, som denne analyse søger at give svar på.

Analysen i det følgende er todelt. Første del undersøger, hvad der ville ske med dansk økonomi, hvis medicinalproduktionen hypotetisk set blev halveret. Det modelleres som et permanent fald i udlandets efterspørgsel, svarende til et fald i branchens BVT på ca. 85 mia. kr. Det er fristende at konkludere, at det direkte ville koste dansk økonomi 85 mia. kr., men en sådan partiel betragtning overser flere vigtige forhold. For det første overses, at andre brancher kan være afhængig af at kunne afsætte til medicinalindustrien. Når produktionen i medicinalindustrien falder, kan det føre til fald i produktionen i andre brancher. For det andet overses, at de ressourcer i form af arbejdskraft og kapital, der frigøres, efterhånden vil finde anvendelse andre steder i økonomien. Analysen ser derfor både på de kortsigtede effekter, inden hele tilpasningen er sket, og på de langsigtede effekter, efter at økonomierne har nået en ny ligevægt.

Analysens anden del sætter resultatet i perspektiv ved at sammenligne med fire andre centrale brancher: kemisk industri, maskiner og elektronik, service primært til erhverv og eksport samt byggeri. Kemisk industri er medtaget som eksempel på en branche med strukturelle ligheder med medicinalindustrien. Beregningerne er foretaget i samarbejde med DREAM-gruppen på basis af den dynamiske generelle ligevægtsmodel GrønREFORM.

Tilgang og metode

Analysen bygger på to typer beregninger, der begge simulerer en hypotetisk, permanent nedgang i udlandets efterspørgsel efter produkter fra den pågældende branche.

I første del reduceres efterspørgslen, så medicinalbranchens BVT på lang sigt falder med ca. 85 mia. kr., svarende til en halvering af branchens produktion. I anden del sammenlignes med en reduceret efterspørgsel i andre brancher – for én branche ad gangen – svarende til et BVT-fald på 12 mia. kr. Der benyttes en mindre nedgang i efterspørgslen i denne del, da nogle af de sammenlignede brancher er for små til, at en ændring af samme størrelsesorden som i første del er realistisk at modellere. Det afgørende er, at de umiddelbare ændringer i brancherne – kaldet stødene - er ens på tværs af brancher, så forskelle i resultaterne alene afspejler branchernes strukturelle karakteristika og ikke stødets størrelse. Beregningerne er illustrative og tager ikke stilling til, hvad der i praksis ville udløse en sådan nedgang.

Detaljer om beregningerne i denne analyse, kan findes i Dalgaard og Grinderslev (2026). Tallene i denne analyse er 22 procent højere end hos Dalgaard og Grinderslev, hvilket skyldes, at de opgør tallene i 2019-priser, hvorimod vi i denne analyse opgør tallene i 2026-priser.

GrønREFORM

Beregningerne er foretaget i samarbejde med DREAM-gruppen på basis af modellen GrønREFORM – en dynamisk generel ligevægtsmodel for dansk økonomi med 54 brancher. At modellen er dynamisk betyder, at den beskriver gradvise tilpasninger over mange år. At den er en generel ligevægtsmodel betyder, at husholdninger, virksomheder og udlandet alle handler på baggrund af modellens priser, og at alle markeder tilpasses simultant. Modellen indeholder træghed, som beskriver kortsigtede konjunkturudsving og gradvis tilpasning til strukturelle ændringer.

Modellen er kalibreret til nationalregnskabsdata fra Danmarks Statistik for 2019 og er dokumenteret på DREAM-gruppens hjemmeside (dreamgruppen.dk). GrønREFORM er primært udviklet til analyser af grøn omstilling, men egner sig godt til brancheanalyser takket være den detaljerede branchepdeling, herunder medicinalindustrien som selvstændig branche.

Flere detaljer om den konkrete analyse kan findes i et baggrundsnotat af Dalgaard og Grinderslev (2026).

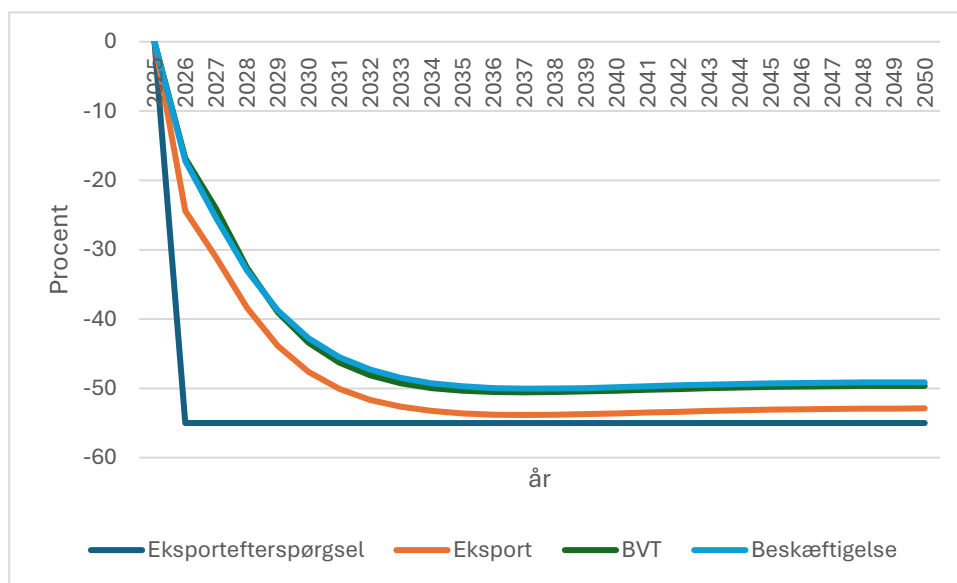
Hvad ville en halvering af medicinalproduktionen betyde?

En halvering af medicinalindustriens produktion modelleres som en permanent nedgang i udlandets efterspørgsel efter danske producerede medicinalvarer, kalibreret så branchens BVT på lang sigt falder med ca. 85 mia. kr.

Effekter i medicinalbranchen

Ifølge modelberegningerne falder medicinalindustriens eksport på lang sigt med ca. 53 procent, og produktion, beskæftigelse og kapitalapparat reduceres med ca. 50 procent. Figur 1 viser det dynamiske forløb, hvor det antages, at faldet i efterspørgslen realiseres i 2026 : den langsigtede effekt træder gradvist ind over ca. 10 år, i takt med at træghederne i modellen tillader tilpasning.

Figur 1. Påvirkning af eksport, BVT og beskæftigelse i medicinalbranchen ved fald i eksportefterspørgsel

Kilde: Beregninger på basis af GrønREFORM fra DREAM-gruppen.

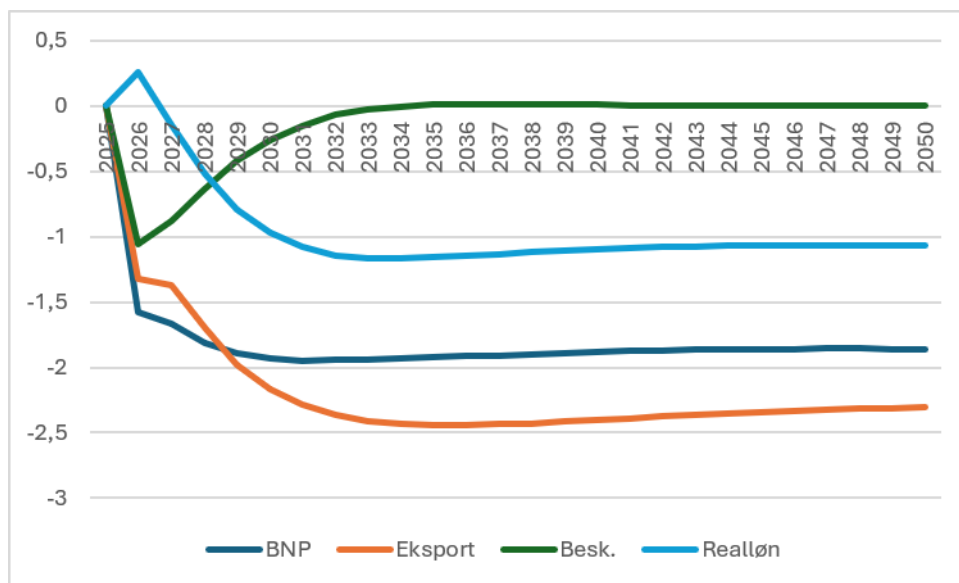
Effekter på økonomien som helhed

Beskæftigelsen i medicinalindustrien reduceres på sigt med ca. 15.000 personer. De der mister deres job i medicinalindustrien vil dog efterhånden finde beskæftigelse i andre brancher, og modellens ligevægtsmekanismer sikrer, at den samlede beskæftigelse på lang sigt er uændret – fordi beskæftigelsen på lang sigt er bestemt af arbejdsudbuddet. Men tilpasningen kræver, at lønninger og priser ændres tilstrækkeligt til at gøre arbejdskraft attraktiv i andre brancher.

Figur 2 viser, hvordan BNP, beskæftigelse, eksport og lønninger udvikler sig. På kort sigt ses et betydeligt beskæftigelsesfald på lidt over 1 procent af beskæftigelsen. Det er et større fald end det, der isoleret set sker i medicinalindustrien, og skyldes at der er afledte effekter i andre brancher. Det store fald i beskæftigelsen afløses gradvist af et fald i reallønnen, som sikrer, at de afskedigede medarbejdere finder beskæftigelse i andre brancher. På helt kort sigt er der en lille stigning i reallønnen – det skyldes, at prisfaldene, der følger med efterspørgselsfaldet, kommer lidt hurtigere end lønmedgangen.

Skiftet fra den kapitalintensive medicinalproduktion til mere arbejdskraftintensiv produktion i andre brancher sænker den gennemsnitlige produktivitet i dansk økonomi. Samlet giver det et fald i reelt BNP på knap 2 procent i løbet af få år.

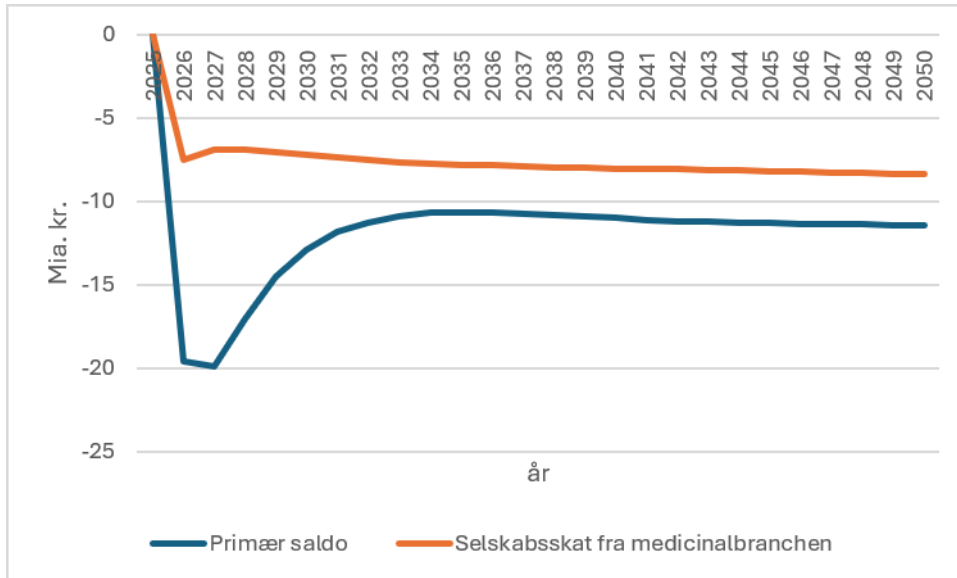
Figur 2. Ændring i BNP, beskæftigelse, eksport og realløn som følge af fald i efterspørgsel efter medicinalvarer

Kilde: Beregninger på basis af GrønREFORM fra DREAM-gruppen.

Nedgangen forværrer også de offentlige finanser som vist i figur 3. Umiddelbart er der et fald i den primære saldo på ca. 24 mia. – et fald, der i takt med at beskæftigelsen vokser igen, mindskes til ca. 13 mia. kr. Ca. 10 mia. kr. af dette fald skyldes faldende selskabsskatteindtægter fra branchen. Derudover er der to større bevægelser, der i høj grad udligner hinanden: øvrige skatteindtægter (indkomstskatter og afgifter) falder med ca. 37 mia. kr. som følge af den generelle lønnedgang, men de offentlige udgifter reduceres til gengæld med ca. 30 mia. kr., primært fordi den lavere løn trækker lønudgifterne til offentligt ansatte ned og via satsreguleringen mindsker udgifterne til overførselsindkomster.

Figur 3. Ændring i offentlige finanser som følge af fald i eksport af medicinalvarer

Kilde: Beregninger på basis af GrønREFORM fra DREAM-gruppen.

Er medicinalindustriens betydning stor – sammenlignet med andre brancher?

For at sætte del 1 i perspektiv sammenlignes medicinalindustrien med fire andre centrale brancher i GrønREFORM: kemisk industri, maskiner og elektronik, service primært til erhverv og eksport samt byggeri. Kemisk industri er valgt som en branche, der strukturelt ligner medicinalindustrien på flere parametre: den er eksporttung, kapitalintensiv og betaler relativt meget i selskabsskat.

Stødets størrelse er ens på tværs af brancher: et efterspørgselsfald, der giver et BVT-fald på ca. 12 mia. kr. i 2050. Det svarer til ca. 15 procent af den ændring, der blev analyseret i første del. Stødet antages mindre end i første del, da nogle af de sammenlignede brancher er for små til en større ændring. Det afgørende er, at forskellene i resultaterne alene afspejler branchernes strukturelle karakteristika.

Fem brancher – fem profiler

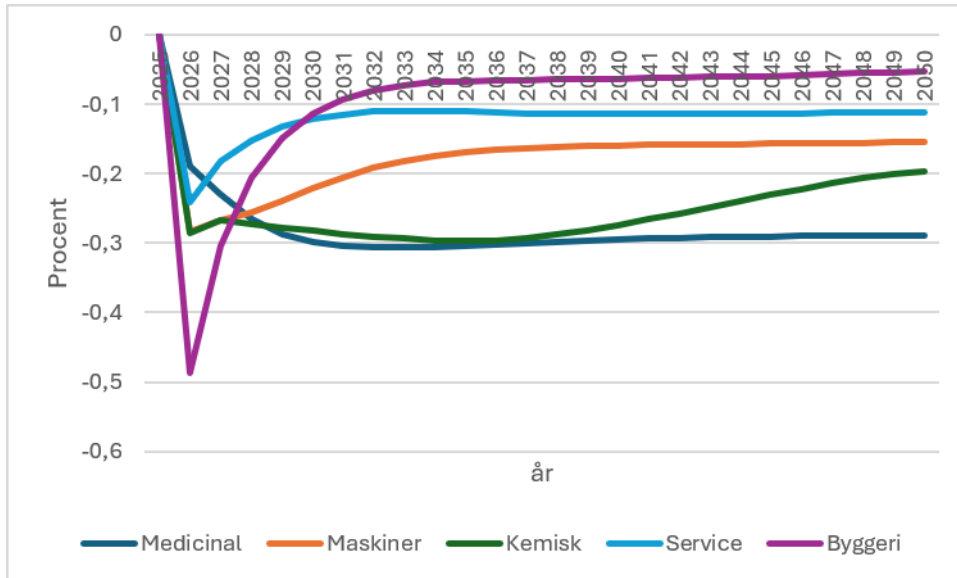
De fem brancher adskiller sig markant på de parametre, der har størst betydning for, hvordan et produktionsfald slår igennem i makroøkonomien.

Medicinalindustrien er kendetegnet ved høj produktivitet, høj kapitalintensitet og høj selskabsskattebetaling relativt til branchens BVT. Kemisk industri ligner medicinalindustrien på disse parametre. I den modsatte ende befinder byggeriet sig: lavere produktivitet, høj arbejdskraftintensitet og beskeden selskabsskattebetaling. Maskiner og elektronik samt service til erhverv og eksport befinder sig imellem disse yderpunkter.

Ændring i realt BNP

Figur 4 viser BNP-udviklingen efter et efterspørgselsfald i de fem brancher. Et fald i medicinalefterspørgslen giver på sigt det største BNP-fald – fordi medicinalindustriens høje produktivitet betyder, at de ressourcer, der frigøres, gennemsnitlig set finder mindre produktiv anvendelse i andre brancher. Kemisk industri ligner medicinalindustrien mest og giver på sigt et næsten tilsvarende fald – klart større end for maskiner og elektronik og servicebranchen. For byggeriets vedkommende er BNP-effekten på lang sigt tæt på nul: de frigivne ressourcer finder anvendelse i brancher med et tilsvarende produktivitetsniveau. Men byggeriet adskiller sig også ved, at der på kort sigt er et fald i BNP, som er langt større end ved et efterspørgselsfald i de andre brancher. Det skyldes, at faldet i efterspørgslen indenfor byggeriet er forbundet med et umiddelbart stort fald i beskæftigelsen, hvilket også fremgår af figur 5.

Figur 4. Ændring i BNP ved fald i efterspørgsel i forskellige brancher

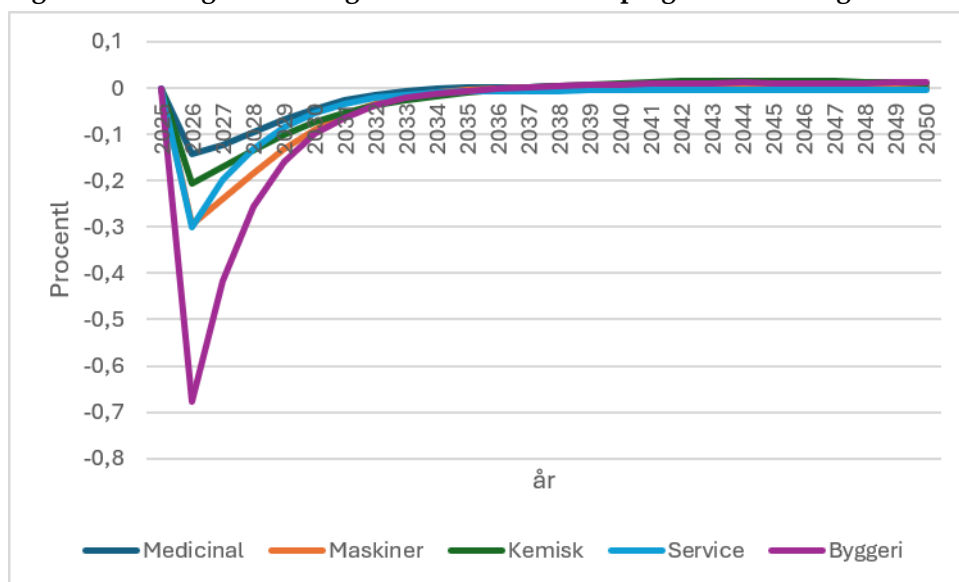
Kilde: Beregninger på basis af GrønREFORM fra DREAM-gruppen.

Lønninger og beskæftigelse

Som vist i figur 5 giver et produktionsfald ikke et varigt fald i beskæftigelsen – den vender på lang sigt tilbage til udgangsniveauet. På kort sigt er der imidlertid store forskelle: det største umiddelbare beskæftigelsesfald opstår ved et fald i efterspørgslen inden for byggeriet.

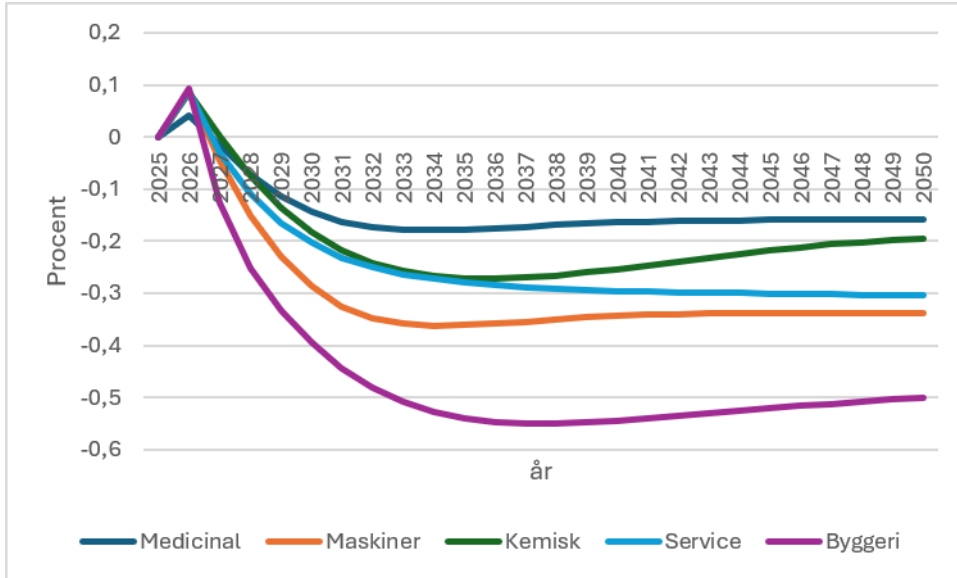
For at flytte beskæftigelse fra en kriseramte branche til andre brancher kræves et tilstrækkeligt fald i det generelle løn- og prisniveau. Figur 6 viser, at den største lønnedgang opstår ved et fald i byggeriet. Det hænger direkte sammen med, at byggeriet er arbejdskraftintensivt, og et produktionsfald frigør derfor mange medarbejdere. Det kræver, at en større lønjustering er nødvendig for at flytte dem. Medicinalindustrien frigiver omvendt relativt få medarbejdere selv ved et stort produktionsfald, og en beskeden lønjustering er tilstrækkelig.

Figur 5. Ændring i beskæftigelsen ved fald i efterspørgsel i forskellige brancher

Kilde: Beregninger på basis af GrønREFORM fra DREAM-gruppen.

Figur 6. Ændring i realløn ved fald i efterspørgsel i forskellige brancher

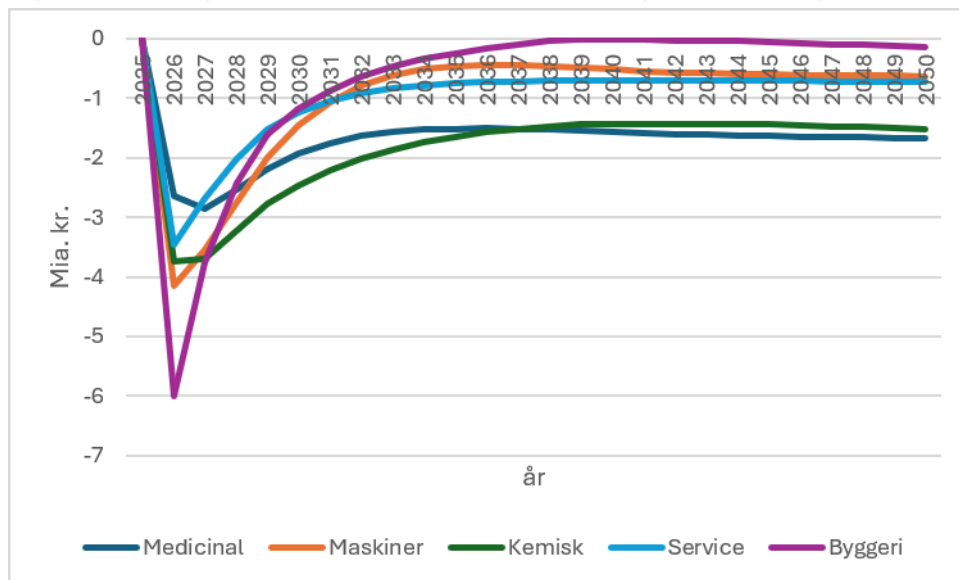
Kilde: Beregninger på basis af GrønREFORM fra DREAM-gruppen.

Offentlige finanser

Forskellene er markante, når det gælder de offentlige finanser. Et BVT-fald på 12 mia. kr. i medicinalindustrien forværrer den primære saldo med ca. 1,8 mia. kr. på sigt – det samme gælder for kemisk industri. Disse to brancher skiller sig tydeligt ud med den klart største forværring, som det fremgår af figur 7. Til sammenligning er tabet ved et fald i maskiner og elektronik eller service til erhverv og eksport mellem 0,6 og 1 mia. kr. Byggeriet skiller sig ud med en stor forværring af de offentlige finanser på kort sigt, men på længere sigt bliver faldet stort set nul (ca. 170 mio. kr.). Dette forløb indenfor byggeri hænger sammen med det umiddelbart store fald i beskæftigelsen, som på lidt længere sigt forsvinder, når de afskedigede medarbejdere har fundet beskæftigelse i andre brancher.

Årsagen til den mere vedvarende forværring af de offentlige finanser ved en nedgang i efterspørgslen indenfor medicinalindustrien eller kemisk industri er, at disse brancher betaler relativt meget i selskabsskat sammenlignet med de øvrige brancher. Tre fjerdedele af finansieringstabene ved medicinalindustrien kan henføres direkte til bortfald af selskabsskatteindtægter. Det afspejler, at en stor del af branchernes værdiskabelse er profit snarere end løn – en direkte konsekvens af den høje kapitalintensitet og de betydelige immaterielle aktiver som patenter.

Figur 7. Ændring i primær saldo ved fald i efterspørgsel i forskellige brancher

Kilde: Beregninger på basis af GrønREFORM fra DREAM-gruppen.

Afslutning

Medicinalindustrien er ikke blot stor – den er strukturelt anderledes end de fleste andre danske brancher. Den kombinerer høj produktivitet med høj kapitalintensitet og en selskabsskattebetaling, der er relativ stor i forhold til branchens beskæftigelsesandel. Det giver et karakteristisk mønster: et tilbageslag i medicinalindustrien rammer BNP og de offentlige finanser vedvarende hårdt, men kræver kun en begrænset lønjustering.

En halvering af produktionen vil ifølge beregningerne reducere realt BNP med knap 2 procent og forværre den primære offentlige saldo med ca. 13 mia. kr. – heraf udgør bortfald af selskabsskatteindtægter alene ca. 10 mia. kr. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator forværres svarende til ca. 12 mia. kr. årligt.

Sammenlignet med andre brancher er medicinalindustriens BNP- og effekt på de offentlige finanser på sigt markant større end for maskiner og elektronik, service til erhverv og eksport og byggeri. Kemisk industri er den branche, der ligner medicinalindustrien mest, og BNP- og finanseffekterne er næsten identiske for de to brancher. Byggeriet skiller sig ud fra de andre brancher ved, at et produktionsfald indenfor byggeriet giver umiddelbart et stort fald i beskæftigelsen, og dermed også umiddelbart et stort fald i BNP og en stor forværring af de offentlige finanser. Disse fald forsvinder dog efterhånden, som de medarbejdere, der er blevet afskediget indenfor byggeriet, får beskæftigelse i andre brancher.

Referencer

Dalgaard, T.N. og Grinderslev, D. (2026). Medicinalindustriens betydning for dansk økonomi – Illustrative beregninger på GrønREFORM. Baggrundsnotat. DREAM-gruppen. Tilgængeligt på dreamgruppen.dk.

DREAM-gruppen. GrønREFORM – dokumentation og brancheopdeling: dreamgruppen.dk/groenreform.

Danmarks Statistik. Nationalregnskabsdata (2019) specialudviklet til GrønREFORM: www.dst.dk/groenreform.

Danmarks Statistik. Statistikbanken, tabel NABP69 og NABB69 (BVT og beskæftigelse efter branche).

Shukla, R., 2026, The Novo Nordisk Economy: Denmark's Growing Dependence on a Single Pharma Giant, Columbia Economic Review.